

Aan de Minister van Klimaat en Groene groei,
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Onderwerp: Groene groei

Den Haag, 30-09-2024

Geachte minister Hermans,

U bent minister van Klimaat en Groene groei. Wij zijn de Grootouders voor het Klimaat, een beweging die opkomt voor de belangen van onze kleinkinderen. Op de website van uw ministerie staat dat u werkt aan een schoner en sterker Nederland, o.a. door 'te investeren in mensen, innovatie en duurzame energie. Zodat we de kansen kunnen pakken voor een duurzame toekomst en ervoor zorgen dat iedereen hieraan een bijdrage kan leveren. Nu én later.'

Het woord 'later' is wat ons betreft cruciaal omdat de toekomst van onze kinderen en kleinkinderen op het spel staat. Het is dan ook verontrustend dat de planbureaus [CPB](#), SCP en PBL in hun rapport 'Reflectie brede welvaart Prinsjesdag 2024' schrijven dat het Kabinet 'kiest voor brede welvaart hier en nu ten koste van later'. De planbureaus laten zien dat de aandacht van het kabinet voornamelijk uitgaat naar prioriteiten hier en nu zoals de bestrijding van armoede en het behoud van koopkracht en dat er 'beperkt aandacht is voor de lange termijn'.

Het rapport schrijft ook dat het kabinet de verantwoordelijkheid voor het realiseren van natuur- en klimaatopgaven grotendeels doorschuift 'naar toekomstige kabinetten en toekomstige generaties. Dit betreft zowel het risico dat de doelen voor 2030 verder uit zicht raken, als het risico op gebrek aan voortgang in de periode na 2030'.

Grondwet vergt groene groei

Graag [benadrukken](#) wij de sociale grondwetsartikelen GW20 (bestaanszekerheid), GW21 (zorg voor de leefomgeving) en GW22 (bevordering volksgezondheid). De samenhang tussen deze artikelen is evident: de overheid dient te zorgen voor bestaanszekerheid van burgers én voor een goede kwaliteit van de leefomgeving van deze burgers én voor de gezondheid van de burgers. Dit betekent dat de productie en consumptie, die het bereiken van een toereikende levensstandaard vergt, niet ten koste gaan van de kwaliteit van de leefomgeving (klimaat, natuur, etc.) en dat productie en consumptie niet mag leiden tot nadelige gezondheidsschade voor burgers. Als we deze grondwetsartikelen serieus nemen is groene groei de enige weg voorwaarts.

Oproep

We roepen u daarom op om het rapport van onze wetenschappelijke instituten ter harte te nemen en het beginsel Brede Welvaart als uitgangspunt te nemen voor uw beleid. Werk maken van het beginsel 'de vervuiler betaalt' is hierbij essentieel, omdat hierdoor bedrijven en consumenten worden aangeemoedigd om producten te maken en te kopen die een lagere milieudruk hebben.

Namens het bestuur van de [Grootouders voor het Klimaat](#),

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'C. van Arnhem', with a long horizontal flourish extending to the right.

Corina van Arnhem, voorzitter

Tel 06-12266323

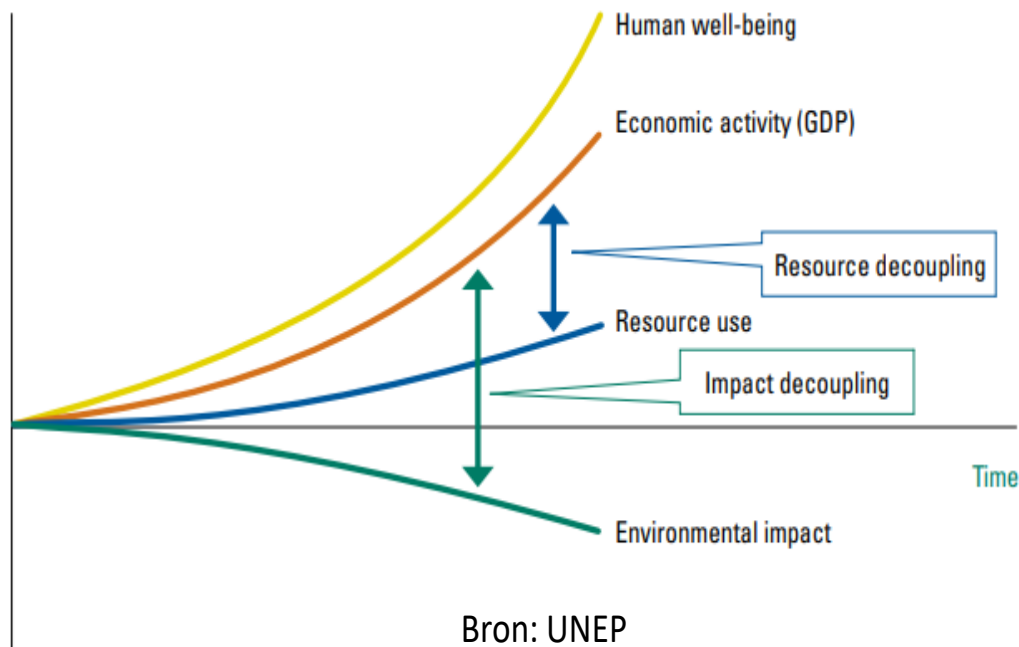
Bijlage: Groene groei in historisch perspectief

Bijlage: Groene groei in historisch perspectief

Door Frans Vollenbroek, actief voor de Grootouders voor het Klimaat

De noodzaak én mogelijkheid om groene groei tot stand te brengen werd reeds verwoord in de [Nota Milieu en Economie](#) (1997): 'Economische groei en vermindering van de milieudruk kunnen heel goed samengaan. Dat kan bereikt worden door veranderingen in productie, prijzen, belastingen en overheidsbeleid.' Deze nota werd in 2001 gevolgd door het vierde Nationaal Milieubeleidsplan ([NMP-4](#)). In deze nota werd de term transitie gemunt. Om hardnekkig milieuproblemen zoals klimaatverandering en verlies van biodiversiteit tegen te gaan zijn transitie nodig naar geheel nieuwe wijzen van productie en consumptie.

Toen ik in 2001 vanuit Nederland werd gedetacheerd bij de Europese Commissie (EC) heb ik de genoemde nota's ingebracht in de [Thematische Strategie Natuurlijke Hulpbronnen](#) waar is destijds aan werkte. Dit leidde in 2007 tot de oprichting van het International Resource Panel (IRP), onder de vlag van UNEP. Het IRP stelde zich ten doel om ontkoppeling van economische groei en milieudruk verder te onderzoeken. In 2011 bracht het IRP het rapport '[Decoupling Natural Resource Use and Environmental Impacts from Economic Growth](#)' uit met het volgende samenvattende plaatje. Dit laat zien dat het gebruik van grondstoffen nog wel mag toenemen, maar dit moet gepaard gaan met

vermindering van milieudruk. In het rapport [Assessing Environmental Impacts of Consumption and production](#) laat het IRP zien dat de grootste bijdragen aan milieudruk worden veroorzaakt door de verbranding van fossiele bronnen en de productie van voedselgewassen, met name voor de productie van veevoer. Ook hier weer is de conclusie dat een energie-en landbouwtransitie nodig is om groene groei te realiseren.

Het laatste [rapport](#) van het IRP (2024) stelt: 'Rich countries use six times more resources, generate 10 times the climate impacts than low-income ones: far exceeding human needs and nature's capacity'. Er is dus nog een lange weg te gaan voor met name rijke landen zoals Nederland en de EU als geheel.

De [Green Deal](#) die door de EC werd gelanceerd leunt sterk op het groene groei concept: vermindering van milieudruk terwijl de economie groeit. Hierbij gaat het niet alleen om vermindering van CO2 uitstoot maar ook om vele andere vormen van milieudruk die moeten afnemen, zoals in de landbouw, transport, grondstofwinning, etc. Gelukkig laten de [Political Guidelines 2024-2029](#) zien dat de EC van plan is de Green Deal onverkort door te zetten.